Prima instanţă: Judecătoria Bălți sediul Fălești (judecător Lilia Trocin)
Dosarul nr. 2a-725/25 (nr. 2-24099971-03-2a-30052025)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil și de contencios administrativ
D E C I Z I E

28 octombrie 2025 mun. Bălţi

Completul de judecată în componența:
Preşedintele ședinței, judecător Elena Grumeza
Judecătorii Svetlana Ghercavii, Mariana Sajin
Grefier Lilia Burlacu

examinând în ședință judiciară publică apelul declarat de Țurcan Viorel,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Țurcan Maria către Țurcan Viorel cu privire la modificarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți sediul Fălești, din 28 octombrie 2025,-

C O N S T A T Ă :

Pretențiile reclamantului:

La data de 06 septembrie 2024, Țurcan Maria a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Țurcan Viorel privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor comun stabilită prin hotărârea Judecătoria Bălți (sediul Fălești) nr. 2-30/2015 din 01.04.2015.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta, invocă că, în perioada anilor 2005 – 2015, a fost căsătorită cu pârâtul Țurcan Viorel. Din căsătorie s-au născut doi copii: ***** și *****. În calitate de tată în certificatele de naștere ale copiilor a fost indicat Țurcan Viorel.

Menționează că, prin hotărârea Judecătoriei Fălești din 01 aprilie 2015, dosar nr. 2-30/2015, s-a dispus încasarea de la Țurcan Viorel, în beneficiul său, pensie de întreţinere a copiilor comuni minori, în sumă bănească fixă în mărime de 1200 lei, care urma a fi plătită lunar începând cu 29 iulie 2014.

Astfel, deoarece, pârâtul nu achita pensia de întreținere benevol, în vederea executării obligației datorate de către Țurcan Viorel conform hotărârii Judecătoriei Fălești

din 01 aprilie 2025, reclamanta a prezentat spre executare silită executorului judecătoresc de la domiciliul debitorului titlul executoriu. Invocă că, la moment pensia de întreținere este achitată de către Țurcan Viorel în mod neregulat, fiind astfel înregistrată restanță la plata acesteia.

Suplimentar susține că la moment, fiul ***** a atins vârsta majoratului, iar fiul ***** este elev în clasa a ***** la Liceul Teoretic ”Alexandr Pușkin” din or. Ungheni și este un copil cu grad ***** de dizabilitate din copilărie, prin suferințe oculare, care periodic efectuează diferite investigații medicale pentru care suportă cheltuieli.

Pe motiv că la moment se ocupă de creșterea copilului de una singură iar pensia de întreținere stabilită anterior este sub minimul de existență, pentru copii prezentată la moment de către BNS, care pentru un copil cu vârsta de la 7 la 17 pentru anul 2024 pe țară constituie suma de 3165,10 lei lunar și nu acoperă cheltuielile de întreținere ale copilului, cu atât mai mult că și prețurile de consum pentru produse și servicii s-au majorat, iar pârâtul nu contribuie benevol și suplimentar la întreținerea copilului, astfel pentru asigurarea unui nivel de trai suficient copilului minor consideră că de la pârât urmează a fi încasată lunar suma de 2000 lei, pensie de întreținere ce ar acoperi necesitățile minime lunare de întreținere ale copilului.

Subsecvent menționează că la moment nu se cunosc veniturile pârâtului, astfel consideră că pensia de întreținere urmează a fi calculată în sumă fixă achitată lunar.

Totodată, relatează că pornind de la premisa că părintele poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului şi faptul că minimul de existenţă, dar şi cheltuielile de întreţinere a unui copil în realitate sunt mai mari, consider că menţinerea cuantumului stabilit anterior este nejustificat şi contrar intereselor copiilor.

Atenționează că păstrarea cuantumului menţionat, în condiţiile în care copilului urmează a-i fi asigurate nu numai întreţinerea, dar şi crearea condiţiilor pentru dezvoltarea multidisciplinară, ceea ce măreşte sarcina părintelui în grija căruia se află copilul minor, este o situaţie inechitabilă. Or, potrivit art. 27 alin. 2) a Convenţiei pentru apărarea drepturilor copiilor, care prevede că părinţilor şi oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare dezvoltării copilului.

În drept, cererea a fost întemeiată pe prevederile art. 5, 33[1], 85, 94-96, 166, 167, 254 alin. (5) din Codul de Procedură Civilă a Republicii Moldova, art. 58 alin (1), 74, 76, 110 din Codul Familiei al Republicii Moldova, prevederile art. 48 alin. (2) lit. d) din Constituția Republicii Moldova și prevederile art. 18 alin. (1) din Legea Nr. 338 din 15.12.1994 privind drepturile copilului.

Poziția instanței:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25 februarie 2025 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Țurcan Maria împotriva lui Țurcan Viorel privind modificarea cuantumului pensiei de întreţinere a copilului minor comun stabilită prin hotărârea Judecătoria Bălți (sediul Fălești) nr. 2-30/2015 din 01.04.2015.

S-a majorat cuantumul pensiei de întreţinere stabilită prin hotărârea Judecătoria Bălți (sediul Fălești) nr. 2-30/2015 din 01.04.2015 şi s-a încasat de la Țurcan Viorel, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în ***** în beneficiul lui ***** Maria, născută la *****, IDNP *****, domiciliată în *****, ***** *****, pensia de întreținere a copilului minor – fiul *****, născut la *****, IDNP *****, în sumă bănească fixă în mărime de 2 000 (două mii) lei, lunar, începând cu data de 06.09.2024 până la atingerea majoratului copilului.

Titlul executoriu eliberat de Judecătoria Bălți (sediul Fălești) în temeiul hotărârii nr. 2-30/2015 din 01.04.2015 cu privire la încasarea de la Țurcan Viorel în beneficiul lui Țurcan Maria pensia de întreținere a copiilor minori –*****, născut la ***** și *****, născut la *****, în mărime de 1 200 lei, plătită lunar, devenind caduc din data de 06.09.2024, iar drepturile și obligațiile părților rezultate din acesta, pentru perioada de până la data de 06.09.2024, rămân în vigoare.

S-a încasat de la Țurcan Viorel, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în ***** în beneficiul lui Țurcan Maria, născută la *****, IDNP *****, domiciliată în *****, ***** *****, cheltuielile de judecată 1700 (una mie șapte sute) lei.

S-a încasat de la Țurcan Viorel, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în ***** în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 434 lei (patru sute treizeci și patru) lei.

Solicitarea apelantului:

Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25 februarie 2025, Țurcan Viorel, reprezentat de avocatul Sanduleac Diana, la 25.03.2025 a declarat apel nemotivat împotriva acesteia, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 29 august 2024 în latura cuantumului pensiei alimentare. La 26 martie 2025, a înaintat, prin înregistrare în Direcția Evidență și Documentare Procesuală (cancelarie) a Curții de Apel Nord, același apel nemotivat, cu semnătură olografă, cu anexarea dovezii de plată a taxei de timbru și a taxei de stat cu anexarea mandatului avocatului Danduleac Diana în vederea reprezentării intereselor pârâtului în prezenta cauză, în care a susținut aceiași solicitare.

La 25 iunie 2025, prin intermediul poștei electronice, avocatul Sanduleac Diana în interesele lui Țurcan Viorel, a depus apelul motivat împotriva hotărârii judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25.02.2025, în care a invocat motivele de fapt și de drept în susținerea netemeiniciei și/sau ilegalității hotărârii atacate, solicitând casarea parțială a hotărârii

emise în partea ce ține de cuantumul pensiei alimentare cu micșorarea acestuia de la 2000 lunar la 1750 lei lunar.

Argumentele părților:

În motivarea apelului Țurcan Viorel, reprezentat de avocatul Sanduleac Diana menționează că nu este de acord cu hotărârea contestată parțial, în partea cuantumului pensie pentru întreținerea copilului minor în mărime de 2000 lei și consideră că aceasta este o sumă prea mare în raport cu veniturile sale ți că este de acord să achite suma de 1750 lei lunar potrivit datelor Biroul Național de Statistică.

Menționează că, deoarece potrivit prevederilor art. 58 Codul Familiei al RM, părinții au drepturi și obligații egale față de copii minori, consideră că odată ce apelantul Țurcan Viorel este obligat să-și întrețină copilul minor, fapt pe care ultimul îl recunoaște și nu refuză să-și execute obligația față de copilul său, la fel și mama copilului are obligația să contribuie în egală măsură la întreținerea copilului minor.

În drept își întemeiază cererea de apel în temeiul art.357, 358, 359, 360, 364, 365 Cod de procedură civilă.

Intimata Țurcan Maria, la examinarea cauzei nu s-a prezentat, procedura citării legale a fost respectată. Totodată, în termenul acordat de instanța de apel nu a depus referință în care să-și expună opinia cu referire la apel și nu a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.

Declarațiile părților în ședința de judecată:

În ședința instanței de apel apelantul Țurcan Viorel și reprezentantul său, avocatul Sanduleac Diana, fiind citați legal, în ședința de examinare a cauzei în instanța de apel nu s-au prezentat, dar la 13.10.2025, prin intermediul poștei electronice, avocatul Sanduleac Diana a depus cerere prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa și a apelantului Țurcan Viorel, totodată susținând apelul declarat pe motivele de fapt și de drept invocate și solicitând admiterea acestuia.

Intimata Țurcan Maria, fiind citată legal, la ședința instanței de apel nu s-a prezentat, nu a depus careva cerere de amânare a ședinței sau de examinare a cauzei în lipsa sa și nu a comunicat motivele neprezenții la ședința de examinare a cauzei.

Potrivit art.379 alin.(2) Cod de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

În consecință, Colegiul consideră posibilă soluționarea apelului în lipsa părților neprezente, în privința cărora procedura de citare legală a fost respectată.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul consideră necesar de a menține hotărârea primei instanțe, din considerentele ce urmează.

Dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 26.06.2024, iar apelul a fost declarat la 16.07.2024, ceea ce denotă respectarea termenului de contestare.

Potrivit art.385 lit.a) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

Potrivit art. 373 Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanța de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanță. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces.

Colegiul civil consideră că prima instanță corect a stabilit circumstanțele faptice ale litigiului dat, a apreciat probele conform prevederilor art. 130 CPC și a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, cu respectarea normelor de drept material și procesual.

Fiind investită cu judecarea cauzei în speță, prima instanță, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale, care guvernează raportul juridic litigios, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și având la bază cumulul de probe prezentate de părți, corect a ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii înaintate de Țurcan Maria.

Astfel, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord nestabilind careva temeiuri de casare a hotărârii contestate ajunge la concluzia de a o menține din considerentele ce urmează :

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil reține prevederile art.74 alin. (1) Codul Familiei, potrivit cărora părinții sânt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

Potrivit art. 75 Codul Familiei (1), pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 pentru un

copil, 1/3 pentru 2 copii și 1/2 pentru 3 și mai mulți copii. (2) cuantumul cotelor stabilite la alin. (1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținîndu-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante. (3) în cazul în care unii copii rămân cu un părinte, iar alții – cu celălalt, pensia de întreținere plătită în favoarea părintelui mai puțin asigurat se stabilește într-o sumă bănească fixă, determinate conform art. 76.

Conform art. 76 Codul Familiei (1), în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art. 75. (2) cuantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

Colegiul relevă următoarele circumstanțe de fapt și de drept și anume:

Țurcan Maria și Țurcan Viorel s-au aflat în relații de căsătorie care a fost desfăcută prin hotărârea Judecătoriei Fălești din 01 aprilie 2015 (f.d.8). Din relațiile de căsătorie părțile au un copil comun minor **********, născut la ***** (f.d.10).

Potrivit certificatului de naștere pe numele ***** an.n.*****, pârâtul/apelant Țurcan Viorel este tatăl copilului minor (f.d.10), astfel acesta poartă obligațiunea de întreținere a acestuia până la atingerea majoratului.

Prin hotărârea Judecătoriei Fălești din 01 aprilie 2015, dosar nr. 2-30/2015, s-a dispus încasarea de la Țurcan Viorel, în beneficiul Mariei Țurcan, pensie de întreţinere a copilului comun minor, în sumă bănească fixă în mărime de 1200 lei, care urma a fi plătită lunar începând cu 29 iulie 2014. (f.d.8)

La data de 06 septembrie 2024, Țurcan Maria a depus o cerere de chemare în judecată împotriva lui Țurcan Viorel privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor comun stabilită prin hotărârea Judecătoria Bălți (sediul Fălești) nr. 2-30/2015 din 01.04.2015 și compensarea cheltuielilor de judecată, din considerentul că, pensia de întreținere stabilită anterior este sub minimul de existență stabilit pentru copii în vârstă de 7-17 ani de către BNS și nu acoperă cheltuielile de întreținere a copilului iar prețurile de consum pentru produse și servicii s-au majorat, totodată mai sunt și cheltuieli legate de necesitatea efectuării investigațiilor medicale și a

tratamentelor permanente necesare în condițiile gradului avansat de dizabilitate a copilului.(f.d.1-3)

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25.02.2025 a fost majorată pensia de întreține încasată în sumă fixă pentru copilul minor **********, ann.*****, în beneficiul Țurcan Maria de la 1200 lei la 2000 lei (f.d.27,38-41).

Prin cererea de apel apelantul susține că, recunoaște obligația de întreținere datorată fiului minor Țurca *****, și menționează faptul că este de acord să achite pensia pentru fiul minor în sumă bănească fixă, încasată lunar, în mărime de 1750 lei , susținând că suma de 2000 lei, ar fi un cuantum prea mare în raport cu veniturile sale.

Totodată, înaintând prezenta acțiune, reclamanta/intimată a solicitat modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor **********, în sensul majorării acesteia cu încasarea pensiei de întreținere, în sumă bănească fixă, în mărime de 2000 lei achitată lunar, începând cu data depunerii cererii în instanță și până la atingerea majoratului sau schimbarea situației.

Colegiul civil consideră justă soluția instanței, care la modificarea cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor, a reținut corect ce ține de obligația legală a pârâtului în virtutea calității sale de părinte, să acorde copilului său împreună cu reclamanta o susținere materială prin condiții adecvate de existență, astfel, s-a considerat necesar și rațional de a modifica cuantumul pensiei de întreținere încasat prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central Fălești din 01aprilie 2015 și pe viitor de a încasa de la pârât/intimat, în beneficiul reclamantei/apelante, pensie pentru întreținerea copilului minor **********, an.n. *****, în sumă bănească fixă în mărime de 2000 lei lunar începând cu 06.09.2024, până la atingerea majoratului de către copil.

De altfel, Colegiul civil relevă că, suma dispusă spre încasare de către prima instanță pentru întreținerea copilului minor în cuantum de 2000 lei este una reală, legală și rezonabilă.

În contextul pretenției privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, Colegiul judiciar reține că, de dreptul de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere pot beneficia în egală măsură ambii părinți în dependență de starea materială și familială a acestora, dânșii fiind responsabili în mod solidar de dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului în unison cu principiile fundamentatele consfințite în legislația națională și cea internațională.

Pentru valorificarea dreptului de a solicita modificarea cuantumului pensiei de întreținere, părintele nu urmează să probeze în mod cumulativ atât schimbarea stării materiale, cât și a celei familiale, fiind suficientă în acest sens întrunirea a cel puțin uneia din aceste ipoteze, însă schimbarea situațiilor specificate nu trebuie să fie formală, ci

esențială, sarcina respectivă aparținând în exclusivitate instanței competente să o examineze.

Întru respectarea dezideratelor descrise mai sus, urmează să se țină cont de principiul interesului superior al copilului consacrat la art. 9 din Convenția cu privire la drepturile copilului la care Republica Moldova este parte, de menținerea echilibrului drepturilor copiilor al ambilor părinți care nu se află în relații de căsătorie precum și de proporționalitatea cuantumului pensiei de întreținere pentru fiecare copil în parte.

La caz, instanța de apel consideră oportun de a reitera în prezenta speță prevederile art. 46 din Codul Familiei, care statuează că, drepturile și obligațiile reciproce ale părinților și copiilor rezultă din proveniența copiilor, atestată în modul stabilit de lege.

Potrivit art. 58 alin. (1) Cod Familiei, părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat. Plus la aceasta, potrivit art. 74 alin. 1 Codul familiei, părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material.

Art.74 Codul familiei stipulează că părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare.

Conform art.97 Codul familiei, în lipsa unui acord referitor la întreţinere, membrii familiei menţionaţi la art.74-91 pot porni în instanţa judecătorească o acţiune privind încasarea pensiei respective, chiar şi în cazul când aceasta se plătește benevol.

În acest sens, conform art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

Art. 18 alin.(1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statuează că statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului.

Conform art.97 Codul familiei, în lipsa unui acord referitor la întreţinere, membrii familiei menţionaţi la art.74-91 pot porni în instanţa judecătorească o acţiune privind încasarea pensiei respective, chiar şi în cazul când aceasta se plătește benevol.

Astfel, răspunderea pentru creșterea copiilor și asigurarea dezvoltării acestora le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice de interesul superior al copilului. Din dispozițiile legale citate supra, rezultă cert că ambii părinți, în egală măsură, au obligația de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului său minor.

Ținând cont de cadrul normativ precitat în materia drepturilor și obligațiilor părinților și copiilor, având în vedere că ambii părinți au obligația să întrețină material copiii minori, predominant fiind interesul suprem al copilului, Colegiul civil notează că prima instanţă corect a apreciat necesitatea modificării prin majorare a pensiei de întreținere a copilului minor **********, ținând cont de toate circumstanțele importante ale cauzei, și de faptul că, sarcina de întreținere a copilului minor este pusă pe seama ambilor părinți în măsură egală, și nu poate fi acceptată obligarea doar a reclamantei/intimate să întrețină integral necesitățile copiilor, ceea ce ar constitui o povară exagerată.

Aici Colegiul reiterează că, ambilor părinți le revine obligația de întreținere a copiilor săi minori, în scopul legitim de asigurare a unui suport material suficient dezvoltării armonioase a copiilor, în cazul în care părinții divorțează sau nu mai duc viață comună, iar obligația de întreținere a unui copil nu presupune doar realizarea unor anumite cheltuieli bănești, implicând o mulțime de alte obligații și activități subsecvente.

La stabilirea cuantumului pensiei de întreținere, instanța urmează să țină cont în primul rând de dreptul copilului de a beneficia de o întreținere corespunzătoare, precum și de interesele acestuia. La examinarea cauzei, ce vizează copii minori, instanţa este ţinută de respectarea principiului care consacră interesul superior al copilului, însă, în acelaşi timp, instanţa judecătorească este ţinută de respectarea principiului egalităţii în drepturi a părţilor, în special în raporturile de familie, şi principiul legalității actelor de dispoziţie emise pe marginea cauzelor deferite judecăţii.

Reieșind din actele cauzei, copilul minor ********** are vârsta de *****

Completul judiciar menționează, că prima instanță la determinarea cuantumului pensiei de întreținere a ținut cont și de informația eliberată de Biroul Național de Statistică cu privire la valoarea minimului de existență pentru un copil, potrivit căreia pentru un copil în vârstă de la 7-17 ani, pentru anul 2024 din orașe mici, minimul de existență constituie 3 259,40 lei. (https://statbank.statistica.md/PxWeb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/30%20Statistica%20sociala__04%20NIV__NIV050/NIV050090.px/table/tableViewLayout2/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774)

Totodată se menționează că, întreținerea copilului nu poate fi redusă doar la minimul necesar, deoarece o asemenea abordare a obligațiunilor sale părintești, ar duce la o dezvoltare și întreținere limitată al copilului atât pe plan material cât și spiritual.

Conform art. 110 Codul Familiei, în cazul în care starea materială sau familială a uneia dintre părți s-a schimbat, instanța judecătorească, luând în considerare și alte circumstanțe importante ale părților, este în drept, la cererea oricăreia dintre ele, să modifice cuantumul pensiei de întreținere sau să-l scutească pe debitorul întreținerii de plata acesteia.

Se reține că starea materială reprezintă situația social-economică a persoanei (părinte), determinantă pentru întreținerea unei vieți decente pasibile stabilirii în rezultatul identificării tuturor bunurilor imobile și mobile deținute în proprietate, a veniturilor obținute din activități generatoare de profit, precum și a factorilor ce influențează nemijlocit aspectul economic al persoanei (ex. capacitatea de muncă, studiile etc).

Sintagma „alte circumstanțe importante” extinde sfera de aplicare a art. 75 din Codul familiei pentru ipotezele nereglementate de lege, însă, care, se pot ivi în cadrul examinării unor litigii de acest gen, lăsând o marjă de apreciere instanței de judecată din perspectiva unor factori care nu se încadrează în condițiile reliefate supra (ex. chestiuni de ordin medical).

În consecință, Colegiul Civil reține că, prima instanță a ținut cont de faptul că pârâtul/apelant nu este angajat în câmpul muncii, are venituri ocazionale, fluctuabile, a ținut cont instanța de fond și de starea materială a ambilor părinți, condițiile de trai, atitudinea față de copil, a studiat situația creată și în virtutea legislației naționale, cât și dispozițiilor internaționale enunțate.

Art.18 al Convenției cu privire la drepturile copilului, care stabilește că, ambii părinți au responsabilități comune pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Părinții, sau după caz, reprezentanții săi legali sunt principalii responsabili de creșterea și dezvoltarea copilului. Aceștia trebuie să acționeze în primul rând, în interesul suprem al copilului.

Art. 5 al Convenției enunțate, prevede că părinților naturali ai copilului sau, după caz și conform tradiției locale, membrilor familiei lărgite sau comunității, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii în îngrijire, dispun de responsabilitățile, drepturile și îndatoririle în a asigura, de o manieră corespunzătoare capacităților în continuă dezvoltare ale copilului, îndrumarea și orientarea necesare în exercitarea de către copil a drepturilor recunoscute în prezenta Convenție.

Raportând prevederile legale enunțate la circumstanțele cauzei, instanța de apel reține că potrivit materialelor cauzei pârâtul nu dispune de un venit lunar și potrivit

argumentelor apelantului, suma de 1750 lei este recunoscută de către pârât neîmpovărătoare pentru el, dar și care în opinia apelantului corespundere cu ½ din minimul necesar pentru întreținerea copiilor minori.

Pentru a stabili dacă suma de 1750 lei de la fiecare părinte este suficientă pentru întreținerea copilului minor, Colegiul civil reține că potrivit datelor statistice ale Biroului Național de Statistică din RM pentru anul 2024 minimul de existență pentru un copil cu vârsta de la 7-17 ani în orașele mici este de 3 259,40 lei.

Astfel Colegiul civil constată că ½ minimul de existență pentru un copil cu vârsta de la 7-17 ani în orașele mici constituie suma de 1629,70 lei. Suma care apelantul este de acord să o achite pentru pensia de întreținere a copilului minor este 1750 lei - desi acoperă jumătate din minimul de existență pentru un copil, totuși nu poate fi acceptată, deoarece, suma respectivă nu este suficientă pentru întreținerea copilului întrucât necesitățile specifice vârstei acestuia reclamă costuri ce depășesc simpla întreținere, cu atât mai mult că copilul minor ********** fiind la vârsta de *****, este încadrat în ***** „*****” din copilărie cu *****, fapt confirmat prin certificatul de încadrare în ***** cu nr.***** din ***** (f. d. 11), prin urmare necesită consultații sistematice la medici specialiști, terapie specială, ceea ce include cheltuieli suplimentare pentru îngrijirea, dezvoltarea și educarea acestuia.

Totodată, întreținerea copilului nu poate fi redusă doar la minimul necesar, deoarece o asemenea abordare a obligațiunilor sale părintești, ar duce la o dezvoltare și întreținere limitată a copiilor atât pe plan material cât și spiritual. Cuantumul stabilit de Biroul Național de Statistică privind valoarea minimului de existență este unul orientativ și nu obligatoriu. Or, această sumă reflectă minimul de existență, cheltuielile reale de întreținere a unui copil fiind mult mai mari.

Reieșind din circumstanțele cauzei, Colegiul civil, consideră corectă concluzia instanței de fond privind modificarea hotărârii prin majorarea pensiei de întreținere încasată în sumă bănească fixă.

Distinct de cele enunțate, la încasarea pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă, instanțele judecătorești urmează să țină cont de starea materială și familială a părților și de alte circumstanțe importante, după cum ar fi informația eliberată de Biroul Național de Statistică cu privire la valoarea minimului de existență pentru un copil, care constituie un punct de reper de la care instanța de judecată pornește în stabilirea mărimei pensiei de întreținere pentru copii minori.

La caz se constată că, situația stabilită anterior prin hotărârea Judecătoriei Fălești din 01 aprilie 2015 s-a modificat, or minimul de existență în Republica Moldova a copiilor minori care a stat la baza emiterii hotărârii precedente s-a modificat în partea majorării, fiind evident faptul că cuantumul minimului de existență este în permanentă

creștere de la o perioadă la alta, ceea ce raportat la speță, implică cheltuieli mai mari pentru asigurarea nivelului minim pentru întreținerea copilului.

La caz, relevant speței este și faptul că normele de drept național și internațional stabilesc că răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine ambilor părinți, care indiferent de situațiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de orice de interesul superior al acestuia, deoarece oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viață suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală și socială, iar părinților care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

În această ordine de idei, Colegiul civil ține să menționeze că, în situația din speță apelantul Țurcan Viorel dispune de capacitate de muncă, iar copilul minor este în plină etapă de creștere și educație. Respectiv, deoarece cheltuielile aferente (alimente, îmbrăcăminte, servicii medicale și extra curriculare) au o tendință constantă de creștere, iar părintele are datoria să contribuie la întreținerea copilului său, să desfășoare activitatea de muncă întru asigurarea copilului un nivel de trai adecvat și suficient pentru dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală și socială. Corespunzător, aceasta este obligat să întreprindă toate acțiunile necesare în vederea îndeplinirii obligațiilor sale părintești.

Din aceste motive, cât și luând în considerare, că pensia de întreținere se determină ținând cont de mijloacele materiale ale ambilor părinți, dar și de necesitățile copilului, acestea din urmă crescând odată cu vârsta, dezvoltarea și integrarea socială, Colegiul consideră corectă și întemeiată concluzia instanței de majorarea pensiei de întreținere de la suma 1200 lei stabilită prin hotărârea Judecătoriei Fălești din 01 aprilie 2015 la suma de 2000,00 lei lunar.

Principiul primatului intereselor copilului, precum și caracterul său central în raport cu orice decizie privitoare la copil, a fost expres consacrat în art. 9 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului de la New York din 20 noiembrie 1989. În acest sens, Convenția nu se limitează la afirmarea dreptului copilului la viață, ci include concepția supraviețuirii și dezvoltării lui.

Potrivit prevederilor art.27 al Convenției nominalizate, statele părți recunosc dreptul oricărui copil la un nivel de viață suficient pentru a permite dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială. Părinților și oricărei alte persoane, care au în grijă un copil, le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limitele posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

Astfel, instanța de apel conchide că, apelantul nu a invocat nici un argument plauzibil în vederea justificării ilegalității hotărârii instanței de fond, iar cele invocate în

apel nu aduc critice relevante hotărârii adoptate și nu servesc temei de casare a acesteia în sensul solicitat.

Prin urmare, Colegiul consideră că, prima instanță a aplicat corect normele materiale și procedurale, reieșind din natura raportului juridic, ce constă în modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor, ce urmează a fi achitată lunar din veniturile obținute de părinte.

În consecință, se reține că, prima instanță a ținut cont de starea materială a ambilor părinți, condițiile de trai, atitudinea față de copl, a studiat situația creată și în virtutea legislației naționale, cât și dispozițiilor internaționale enunțate, a emis o hotărâre întemeiată și legală, fiind respectat dreptul copiilor la un nivel de viață adecvat corespunzător dezvoltării fizice, intelectuale, spirituale și sociale.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În temeiul art.96 alin.(1) și (1^1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Conform materialelor cauzei civile intimata/reclamantă a încheiat contractual de asistență juridică nr.341 din 04.09.2024, cu apărătorul Matachi Igor, fapt confirmat prin mandatul avocațial seria/nr. MA 1803363 din 04.09.2024 anexat la dosar (f.d.6). Ordinul de plată nr.5890674 din 04.09.2024, confirmă că Ţurcan Maria, a suportat cheltuieli de asistență juridică acordată de avocat în cauza dată, în suma de 1500 de lei.

Practica Curţii Europene a Drepturilor Omului referitoare la cheltuielile de asistență juridică relevă că, cheltuielile pentru asistența juridică urmează să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Pentru determinarea cuantumului compensației acordate, instanța de judecată, pentru a face o apreciere corectă, urmează să pornească de la criteriile ce țin de: complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate în speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistență, faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare, rezultatul obținut, restricțiile de timp impuse de client și de circumstanțele cauzei, natura și durata relației dintre avocat și client, experiența, reputația și abilitatea avocatului, justificarea și

ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, suma despăgubirilor pretinse/obținute în cauză, alți factori la discreția instanței.

Reieșind din timpul și munca depusă de avocat, termenul în care cauza a fost examinată, rezultatul obținut, cuantumul pretențiilor înaintate şi natura lor, Colegiul judiciar, apreciază suma de 1500 de lei, solicitată de Țurcan Maria, cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică suportate, ca fiind una rezonabilă în raport cu litigiul dedus judecății și a activității juridice prestate.

Având în vedere că, cheltuielile reclamantei/intimate pentru asistența juridică în prezenta cauză au fost reale, necesare şi rezonabile, Țurcan Viorel urmează a compensa reclamantei/intimate cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1500 de lei.

Din considerentul că prima instanță corect a ajuns la concluzia de a admite acțiunea înaintată de Țurcan Maria prin hotărârea contestată, just s-a dispus și încasarea taxei de stat din contul pârâtului în beneficiul statului în sumă de 434 lei lei, și taxa de timbru în mărime de 200 lei reieșind din prevederile art. 98 alin. (1) Cod de procedură civilă, potrivit căruia cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporțional părții admise din acțiune, dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Prin urmare, Colegiul Civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord, ținând cont de faptul că, hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central Fălești din 25 februarie 2025 este legală, iar motivele invocate de către apelant sunt irelevante și neîntemeiate, ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea primei instanțe

Conducându-se de prevederile art.385 lit.a) Codul de procedură civilă, completul Colegiului Civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord, -

D e c i d e :

Respinge apelul declarat de avocatul Sanduleac Diana în interesele lui ***** Viorel.

Menține hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 25 februarie 2025, pronunțată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcan Maria către Țurcan Viorel privind modificarea cuantumului pensiei de întreținere a copilului minor.

Decizia este definitivă, fiind cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele ședinței, judecător Elena Grumeza

Judecătorii Svetlana Ghercavii

Mariana Sajin